

„Itt szeretnék operaénekes lenni” „Alkatom a Verdi-szerepek felé visz”

– mondja a prágai sikere után Réti Attila

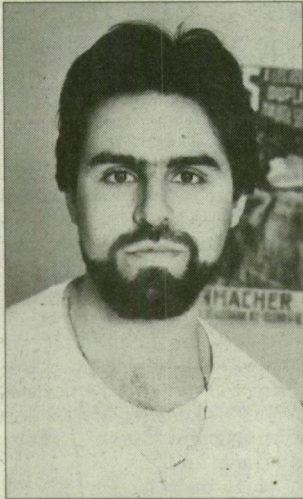
■ **Hogyan kerültél Pécs-re?**

– 1992 nyarán meghallgattam Hirsch Bence, a pécsi színház zeneigazgatója, majd rögtön elém tett egy szerződést. Arra az ószre vártuk a kislányunkat, nem akartam egy újszülött kisbabával itthon hagyni egyedül a feleségemet, ezért nem írtam alá. Maradtam tanár Szegeden. Az évad közepén a pécsiek újabb meghallgatást hirdettek Budapesten, amire elmentem. Akkor már aláírtam a felkínált szerződést erre az évadra. Az első feladatom Schaunard volt a Bohéméletben. Nem látványos szerep, de zeneileg igen nehéz. Rengeteget tanultam belőle. A másik szerepem talán nem illik a koromhoz, de a hangomnak nagyon megfelelő: az idősebb Germont a Traviatából. A szakma szerint jól sikerült, s nekem is fontos volt, hogy elénekelhessem, mert hangi és lelki alkatom egyaránt a Verdi-szerepek felé visz.

■ **Hogyan sikerült prágai szereplési lehetőséghez jutnod?**

– Tavaly nyáron Bussetóban voltam a Verdi-hangok Nemzetközi Énekversenyén, ahol a zsűri egyik tagja – egy 82 éves úr, a Prágai Állami Operaház intendánsának tanácsadójá – azzal keresett meg, hogy nagyon szeretné, ha énekelnék náluk. De mint minden komoly operaházban, így Prágában is

Réti Attila a JATE bölcsészkarán magyar-francia szakon szerzett középiskolai tanári diplomát. A Deák gimnáziumban, majd a Ságvári általános iskolában tanított, mellette három évben keresztiül énekelt a szegedi színházban. Első komolyabb sikerét Valentinként aratta, abban az előadásban, amelyben az öreg Faustot édesapja, Réti Csaba énekelte. Talán a szegedi operatársulat nehéz anyagi helyzetével is magyarázható, hogy itt nem kapott szerződést...



Fotó: Schmidt Andrea

az volt ennek a feltétele, hogy próbát énekeljek. '93 októberében mentem ki Prágába, három áriát kellett előadnom, majd fél óra múlva már alá is írtam a szerződést a Carmen Escamillójára. Nem egyszerűen csak be kellett lépnem egy régi előadásba, hanem egy amerikai rendező által irányított komoly, 6 hetes próbaidőszak után nemzetközi szereposztásban egy új előadás premierjén mutatkoztam be idén februárban. Az eredeti Carmen-változatot adtuk elő, amelyben próza helyettesíti a recitativókat.

■ **Prágában mi volt a legnagyobb élményed?**

– Nagyon tetszett, hogy énekhang központú az operajátás. Ez nem azt jelenti,

hogy az énekesnek minden áron a színpad közepére kell állni, széttárt lábakkal és karokkal kell énekelnie, és más nem számít csak ő. Kitűnő énekesekkel dolgozhattam együtt, olyanokkal, akik a Metben, a Scalában, a Bolsojban és más nagy európai operaházban is felléptek már. Nem szégyelltem kérdezni tőlük, így nagyon sokat profitáltam az ott eltöltött néhány hétből.

■ **Ha külföldi sikereiről kérdezik, Gregor József csak annyit szokott mondani: „Nem lehettem nagyon rossz, mert visszahívtak...”**

– Az az öröm ért, hogy már a bemutató előtt visszahívtak Escamillót énekelni a további

előadásokra. Tárgyaltunk arról is, hogy a jövő évadban bemutatandó Faust, Sevillai borbély, Parasztbecsület és Bajazzók valamelyikének, de az is lehet, hogy mindegyikének bariton szerepében számítanak rám. Ez az elismerés azért nagyon fontos számomra, mert teljesen ismeretlenként mentem ki, és az ottani munkám alapján kerültem be a Carmen első szereposztásába, és kaptam a további felkéréseket.

■ **Milyen pluszt jelenthet egy operaénekes számára a bölcsész előképzettség?**

– A bölcsész éveim alatt rengeteget olvastam, megtanultam a problémákat több oldalról megközelíteni. A szerepművelést segítheti, hogy a felkészülés során a történelmi korokról, a zeneszerzőről sok hasznos dolgot elolvasok. Édesapám erre azt szokta mondani: A szakmának egyetlen titka van: jól kell énekelni! Szerintem az sem hátrány, ha az énekes tudja, mit, hol talál meg a könyvtárban.

■ **Prágából akár egy nemzetközi karrier is elindulhat?**

– Lehet, de én Szegeden, ugyanabban a színházban szeretnék operaénekes lenni, ahol valamikor édesapám is kezdte a pályáját. Sokat jelent számomra ez a kötődés, a gyökeket mindenképpen ide húznak. Természetesen mint minden énekes, titokban én is nemzetközi karrierre álmodom. Nem a pénz miatt, hanem azért, mert azon a szinten nagyon komoly szakmai elvárásoknak kell megfelelni.

Hollósi Zsolt

Mégiscsak?

Nem számolhattam, de talán sokan várták szombaton este, hogy Sose halunk meg. Ment a film ugyan moziban, ment az HBO-n. Csak a néző nem ment, mert azon a héten valami mindig közbejött, a jegyeket átadták egy rokonnak, vagy éppen egy magyar filmért nincs kedvünk befizetni az HBO-ra, ahol eszement amerikai filmek szívják le az agyunkat.

Talán Koltai filmje nem világszám, hanem csak végre egy jó magyar film, amit hiába ígért be a tévé, és hiába várhatták az eddig elszalasztók szombaton, hát nem jött. Mert az HBO megvette a film forgalmazási jogát, közölte a bemondó, mintha ez épp néhány napja, órája, perce derülne ki. Holott nemrég épp egy HBO-s ember mondta el ezt pont a tévében. Meg egyszer emiatt már el is maradt. Akkor hogy' szerkesztik ezt a remek kis műsort? Hátha mégis levetíthetjük alapon? De hát ezt lehetett előre tudni, vagy sejtetni, hogy nem. Egy filmnek nyilván először tisztázni kell a jártékját, és csak aztán lehet műsorra tenni. Érv az, hogy van műsorváltóztatási jog? Ez egy dzsóker a hülyeség ellen? Ez már csak el- és nem kijátszani lehet.

Vagy talán máshonnan fúj a szél, valami ideológiai fön-szél kapta le a műsorról, média-ügy? Bár az sem elképzelhetetlen, hogy egy szövívői magyarázatból megtudjuk, hogy azért nem nézheti a nép, mert a cím valótlant állít, néhány elkötelezett „agymen” rájött arra, hogy mégiscsak megha...

Podmaniczky Szilárd

■ **Oktatási konferencia a Deákban**

Meghonosodott a hatosztályos gimnázium

Első szegedi konferenciájukat tartották szombaton a Deák Gimnáziumban a hat osztályos gimnáziumi oktatásban résztvevő általános és középiskolák. A hat plusz hat koncepciója már négy éve született meg Szegeden, hat osztályos gimnáziumi képzés pedig 1991 óta folyik a városban: az akkor Kovács László vezette Deák Gimnázium iskolaszövetségre lépett a Madách, az Arany János és a Tarczy III. sz. általános iskolákkal, melyhez később két vidéki, a mórakalmi és a zánkányi általános iskola is csatlakozott.

Szegedre igaz. Dr. Balogh Lászlóné, a kultusztárca főtanácsosa szerint az ország 105 iskolájában folyik hat osztályos gimnáziumi képzés s ebből 45 iskola önálló képzési programmal rendelkezik. Ezek az iskolák már a Nemzeti Alaptanterv által szentesítendő új tárgyakra, a kommunikációs, a gazdasági és jogi ismereti, természet- és egészségvédelmi tárgyakra is hangsúlyt fektetnek. A sokat vitatott, s a kormány által már elfogadott NAT-tal kapcsolatban a főtanácsos asszony elmondta, hogy az alaptanterv már csak a miniszterelnök aláírására vár, aztán közzéteszik.

Ami a szegedi hat plusz hatos programot illeti, a képzés hívei ismét megnyugtatták a kételkedőket: nem úgy akarnak jó iskolát létrehozni, hogy a formát rákényszerítik a tömegoktatásra. Dr. Halász Tibor szavai szerint rugalmas, átjárható, zsákutcamentes oktatást szeretnének, az eddigi tapasztalatok pedig igen jók. Ezt a hat plusz hatban „üttörő” Deák Gimnázium igazgatója, dr. Kovács József is megerősítette.

A város nevében a konferenciát megnyitó dr. Ványai Éva alpolgármester az önkormányzat támogatásának fenntartásáról biztosította a képzésben résztvevő iskolákat.

P. J.

■ **(Budapesti tudóstónktól.)**

A VI. Budapesti Nemzetközi Könyv-, Video- és Könyvtári Kiállítás március 10-én kezdődik a Pesti Vigadóban. A nagyközönség számára is nyitott kiállítás vasúton utazó látogatóinak félárú kedvezményt biztosít a MÁV.

Elsőször 1989-ben rendezték meg a rangos kulturális eseményt, amelynek minden esélye megvan rá, hogy Kelet-Kö-

Kell a jó könyv

zép-Európa regionális jelentőségű könyves, videós eseménye legyen. A sajtótájékoztatót Balázs András, a kiállítás igazgatója, a Magyar Könyvszakmai Szövetség elnöke elmondta, hogy az idén több mint húsz ország könyvkiadói képviseltetik magukat a bu-

dapesti kiállításon. Nagy érdeklődésre tarthat számot a világi kiállítások történetét bemutató kamarakiállítás és a március 13-i antikvár könyvaukción. A különlegességek közt említette Balázs igazgató a könyvtári berendezések bemutatását, s azt, hogy a szentend-

rei papírgyár környezetbarát papírjait fogja bemutatni.

Nagy csomagokkal fognak érkezni az angol nyelvű könyveket bemutató japán kiállítók, akik – szokásuk szerint – a kiállítás után hazai tudományos intézetekre hagyományozzák a könyveket. Angliából számos vallási kiadványt mutatnak majd be. De itt lesz az orosz Pen Club is.

Mártély szerelmesei



– Szerelmes barátaim! – kezdte megnyitóját vasárnap délben a vásárhelyi Tornyai János Múzeumban Szekeres Ferenc grafikusművész, a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola adjunktusa.

■ **Kollár György emlékkiállításának és a Mártélyi szabadiskola téli tárlatának közös megnyitóját tegnap tartották. Az összefüggés azonos élményből fakad: Mártély meghódítóinak örök, udvarló szerelméből. A tavaly nyáron 28. alkalommal megtartott szabadiskola egykori művésztanára volt a fiatalon elhunyt Kollár György, akire most képei bemutatásával úgy emlékeztek vissza a hallgatók és a művésztársak, mint-ha most is együtt munkálkodnának a mártélyi baráti körben. Szekeres Ferenc utalt arra, hogy a kiállított munkákban tetten érhető a művésztanár stílusa, alkotói karaktere, Fodor József, Szabó Tamás, Hol-**

ler László és az indítók közül Hézsó Ferenc és a többiek lélekindítója, a mártélyiak és a vásárhelyiek szimpátiája, szerete, biztató bizalma. A szabadiskola szellemisége, a táj varázslatos szépsége újabb hódítókat csalogat ebbe a környezetbe.

Czakó János a szomorú visszaemlékezést Mártély hűségével és a hozzá való ragaszkodás jelképeivel enyhítette, majd virágcsokorral köszöntötte Kollár György özvegyét. Bejelentette, hogy a 10. téli tárlatnak kiállított akvarell-sorozatért Lengyel Jánost a baráti társaság költségén meghívják a következő, nyári szabadiskolába.

O. L.

■ **Énekkari siker**

Az év kórusa a Tömörkény leánykara

A hét végén Budapesten rendezték meg az ének-zeneta- gozatos gimnáziumok énekkarainak országos fesztiválját. A tíz kórus között fellépett a szegedi Tömörkény Gimnázium

leánykara is, Dohány Gabriella vezetésével. Az erős mezőnyben nagy sikerrel szerepeltek: az arany minősítés mellé az Év kórusa elismerést is megkapták.

■ A szegedi konzervatórium a város támogatásával évről évre minden tavasszal megrendezi a kortárs zene hetét. Az országos zenei életben is rangos hangversenysorozat 1970-ben indult, és 1990-ig a Mai Magyar Zene Hete címet viselte. Törekvése elsősorban arra irányult, hogy megismertesse, és a szegedi közönség figyelmét ráirányítsa a kortárs magyar zeneszerzők új műveire, az új kifejezőmódokra, az útkeresés és a kísérletek új eredményeire. A rendezvény szerzői estjein és zeneszerző-közönség találkozóin sorra mutatta be a magyar zenei élet legkiválóbb komponistáit és zenetudósait. Az évek folyamán a sorozat szerzői estjein szerepelt Balassa Sándor, Bozay Attila, Decsényi János, Durkó Zsolt, Farkas Ferenc, Hidas Frigyes, Kalmár László, Kocsár Miklós, Kurtág György, Láng István, Lendvay Kamilló, Maros Ru-

■ **Ma, a konzervatóriumban**

Indul a kortárs zenei hét

dolf, Mihály András, Petrovics Emil, Ránki György, Soproni József, Sugár Rezső, Szokolay Sándor, Szöllősy András valamint a kortárs zenei hetek szegedi házigazdája és atyamestere Vántus István.

A sorozat máig megőrzött hagyománya, hogy a felhangzott szerzemények előtt ismeretető, elemző, a mű világába bevezető előadásokat hallhat a közönség. A hangversenysorozat 1990-ben, megtartva kortárs zenei jellegét, a bemutatott művek skáláját kiterjesztette a század európai zeneirodalmának új irányzataira. Neve is megváltozott: ettől kezdve viseli a Zenei Hét Századunk Muzsikájából elnevezést. Vántus István elhunytával a ren-

dezvény kidolgozásába Weninger Richárd karmester, a konzervatórium igazgatója mellé bekapcsolódott Huszár Lajos zeneszerző (a konzervatórium tanára) is, az ő hatása, hogy a hangversenyeken a modern és avantgárd vétetésű művek mellett először szólaltak meg a század új zenei irányát képviselő posztmodern, új tonalitásra törő művek is.

Az idei zenei hét ma kezdődik, és öt napon át tart. Első eseményeként a konzervatórium kistermében 15 órakor Durkó Zsolt zeneszerző pedagógiai műveiből hangzik fel A gömb története I.-II. sorozat, a Gyermekzene (részletek), valamint a Törpék és óriások című darab. Előadói zongora tansza-

kos növendékek az ország nyolc zeneiskolájából – közöttük a szegedi Király-König Péter Zeneiskolából – Ábrahám Mariann zongoraművész közreműködésével. Ezt követően 19.30-tól az érdeklődők beszélgetésen vehetnek részt, amelynek vendége az idén 60 éves zeneszerző, Durkó Zsolt. Az esten elhangzik Durkó Zsolt Klarinét szextettje, Maczák János, Szabó Bálint, Tamás Péter, Papesch László és Varga Gábor klarinét-, és Zsigmond Zoltán zongora-előadásában.

(A rendezvényen felhangzó előadások részletes programját a hangversenyek napján közöljük).